

udtale og vedtage Programmer for Danmarks politiske Fremtid, saa var jeg den Første, om ikke den Eneeste, som i det første store Folkesmøde i Casino hævede min Røst til en Udtalelse herimod; thi jeg saae allerede dengang grant, at man ikke ad en Programsvei, som overstred til en forandret Udfordring og en forandret Sammenføjning — i den bestaaende Statsheerhed, kunde opnaae en Afgjørelse ved Andet end ved Sværdet, og Sværdets Afgjørelse af sige politiske Grændseproblema er og bliver aldrig Hjertets Afgjørelse og Villiens Afgjørelse hos Folket. I samme min Udtalelse henviste jeg dengang til en anden Vei, man kunde gaae, for at modarbejde tydsk Dvergreb og de slesvigholsteenske Autoritetens og Embedsmyndigheds Dvergreb og Oprørsaaenden i Hertugdømmerne mod Danmark, og denne anden Vei er en Appæl fra de oprørske slesvigholsteenske Stænderraad til selve Folket i Slesvig, til en Optagelse af sande Folkstemmer i Raadgivningen til den større folkelige Frihed og nye Forfatning, hvortil vor høitilseede nye Konge indbød, for at der kunde komme en sand Folkerepræsentation frem til at varetage Folkets virkelige aandelige og verdslige Interesser, til at varetage Folkets Menneskerettigheder, Sprogrettigheder og Nationalfølelser, til at varetage, kort sagt, Folkets hele Liv og sande Velfærd i den friere Forfatning og i den folkelige Udvikling og Fremgang, som vor høitilseede danske Konge vilde unde Hertugdømmerne i samme Grad, som han vilde indføre den hos os danske Underaatter her i Landet. — Det var derfor min Udtalelse, at man skulde raade til en saadan Optagelse af Folkets Stemme og en saadan Appæl til Folket selv og en Bortvenden fra den dengang bestaaende, trodsende og oprørsfjendte Stænderraadsmagt i Slesvig og Holsteen, og derimod ikke at tilraade Kongen at udstede Stridsprogrammer til Forandring i den bestaaende Statsheerhed og i de bestaaende Statsdeles Sammengrændsning. — Ved hvad der senere har tildraget sig, har jeg ingenlunde fundet Anledning til at forandre min dengang udtalte Anskuelse; ved Alt, hvad der senere er skeet, ved den Krig, der er ført, ved de Seire, som den danske Hær har vundet, blev det vel mit Røst, saavel

udenfor som herinde i denne Sal: „lad Krigen da føres tilgavn og tilbunds, siden det er kommet til Krig, stil en Udrustningsmagt saa stærk, en Hær saa talrig, at den ved den Ualmægtiges Hjælp, der altid staaer den Forurettede bi, maa kunne udfukke al Oprørets Magt og dets fremmede Hjælp og overvinde vore Fjender lige til Elben, og ikke holde op, førend dette er skeet“; — men selv under alt dette sølte og saae jeg levende, at det kun var, er og bliver paa Fredens Vei, paa den folkelige Deeltagelses og Udviklingsvei i Fred, at Seiren naaes, Seiren ikke blot over Legemet med Sværdet, men Seiren over Sjæl og Hjerte med Sandhed, Ret og Overbeviisning, ja den Seier, som lader Hertugdømmernes Folkeklasser føle og erfare, at de faae det bedre under den danske Konge, ved den friere Forfatning, han giver dem, end deres tydske Forfædere og Oppligere have givet dem det, eller havde tiltænkt at give dem, ja, at de faae det bedre, end de i deres Vanvid og Forblindelse mod Danmark havde fortjent at faae det — og i Følelsen heraf, saavel som i fredelig Virksomhed under den borgerlige Friheds og Ligeligheds Udvikling i de politiske Rettigheder og Goder, som de før ei kjendte, ville de komme til at indsee og erkende, at dette Alt gav Danmark dem, dette Alt afskænkede dem den samme sande danske Folkeløse, som afskænkede os her det samme Gode, — og da vil al Verdens Statsmagter ligesaalet som al Verdens Folkeoprørsmagter kunne enten rokke Danmarks Riges Statsgrændser eller kunne rokke Danmarks Riges Folk — de tydske ligesaalet som de danske — fra det, som disse da eie og have og elske i deres eget Hjem — nemlig deres frie og gode Forfatning under Danmarks Konge — (Tummel i Salen). Hvad er det da? (Ratter) . . . . Jeg maa bede den ærede Formand at skaffe mig Ro for Tilhørerne fra deres Pladser, der føre Ordet her, naar jeg taler.

**Formanden:** Naar den ærede Taler blot vil holde sig til den foreliggende motiverede Dagsorden, saa er jeg overbevist om, at den fornødne Ro vil indtræde.

**Sørensen:** Det maa den ærede Formand i saa Fald erindre mig om, og ikke Tilhørerne. Jeg troer ikke, at jeg er gaaen udenfor at